
**Mediating Role of Accountability in the Relationship between Parents'
Educational Literacy and Academic Resilience**

Article Info

Authors:

Karim Delaviz¹, Homam Moayedfar^{*2}, Qamar Kiani³

Keywords:

quality literacy of parents, academic resilience, responsibility, efficiency.

Article History:

Received: 2023-05-01

Accepted: 2023-06-07

Published: 2025-05-22

Correspondence:

Email:

Moayedfar@gmail.com

Delaviz.k@gmail.com

Abstract

Purpose: The present study was conducted with the aim of mediating the role of responsibility in the relationship between parents' quality literacy and academic resilience in parents of teenagers and young men and women.

Methodology: The method of conducting this research was descriptive correlation and path analysis. The statistical population of this research includes all the male and female students of the second year of secondary school in Karaj, numbering 60,715 people, and their mothers in the academic year of 2021-2022. The statistical sample consisted of 389 students and 389 their mothers (778) who were selected by random stratified cluster sampling method according to gender. The tools used were the Alabama Parenting Questionnaire, Frick (1996), Nemati's Juvenile Responsibility (2007) and Samuels' Educational Resilience Questionnaire (2008).

Findings: quality literacy of parents has a direct effect on academic resilience and responsibility. And responsibility does not have a direct effect on academic resilience, and parents' quality literacy does not have an indirect effect on academic resilience through the mediation of responsibility.

Conclusion: That parental educational literacy does not have an indirect effect on students' academic resilience through the mediation of responsibility. This may be because parents and teachers are good role models for students' responsibility but are not good role models for explaining it. Because children and adolescents usually observe, see, and model parental behaviors, including resilience, in different situations and conditions.

-
1. PhD student, Department of Educational Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran. karim.delaviz@iauz.ac.ir PhD in clinical psychology Islamic Azad University of Zanjan Iran
 2. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran. moayedfar@gmail.com (Corresponding Author)
 3. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran. t.my.22624@gmail.com

نقش میانجی مسئولیت‌پذیری در رابطه بین سواد تربیتی والدین و تاب‌آوری تحصیلی

کریم دلاویز^۱، همام مویدفر^۲، قمر کیانی^۳

چکیده

هدف: پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی مسئولیت‌پذیری در رابطه بین سواد تربیتی والدین و تاب‌آوری تحصیلی در والدین دارای نوجوان و جوان پسر و دختر انجام شد.

روش: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده که با تکیه بر تحلیل مسیر انجام شد. جامعه آماری شامل همه دانش‌آموزان پسر و دختر دوره دوم متوسطه شهر کرج به تعداد ۶۰۷۱۵ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل و مادران آنان بودند. نمونه آماری ۳۸۹ نفر دانش‌آموز و ۳۸۹ نفر مادران آنان بودند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای طبقه‌ای تصادفی با توجه به جنسیت انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه فرزندپروری آلاباما و فریک (۱۹۹۶)، مسئولیت‌پذیری نوجوانان نعمتی (۱۳۸۷) و تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۸)، استفاده شد.

یافته‌ها: سواد تربیتی والدین بر مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بر تاب‌آوری تحصیلی آنان تأثیر مستقیم دارد. همچنین سواد تربیتی والدین با میانجی‌گری مسئولیت‌پذیری بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر غیرمستقیم دارد.

نتیجه‌گیری: اینکه سواد تربیتی والدین با میانجی‌گری مسئولیت‌پذیری بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر غیرمستقیم ندارد. ممکن است به این دلیل باشد که والدین و معلمان الگوی مناسبی برای مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان باشند اما برای تاب‌آوری الگوی مناسبی نباشند. چون معمولاً کودکان و نوجوانان، رفتارهای والدین از جمله تاب‌آوری را در موقعیت‌ها و شرایط مختلف مشاهده، یادگیری و الگوگیری می‌کنند.

کلیدواژه‌ها: تاب‌آوری تحصیلی، سواد تربیتی والدین، مسئولیت‌پذیری.

^۱ دانشجوی دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، زنجان، ایران.

^۲ استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، زنجان، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، زنجان، ایران.

مقدمه

نوجوانی یک دوره حیاتی رشدی است که با تغییرات زیستی، شناختی و اجتماعی قابل توجهی مشخص می‌شود؛ این مرحله چالش‌ها و عوامل خطر متعددی از جمله تغییرات بلوغ، انتقال‌های آموزشی، ویژگی‌های شخصی، شرایط زندگی، پویایی خانواده و منابع اجتماعی را ارائه می‌کند (Afzali et al, 2024). دانش‌آموزان دارای تاب‌آوری تحصیلی، کسانی هستند که انگیزه پیشرفت بالایی را در خود نگه می‌دارند و عملکرد بهینه‌ی خود را با وجود وقایع تنش‌زای محیطی و با شرایطی که آن‌ها را در موضع عملکرد ضعیف تحصیلی و حتی ترک تحصیل قرار می‌دهد، حفظ می‌کنند. همچنین نوجوانی دوره رشدی است که تغییرات جسمی، روانی، عاطفی و اجتماعی زیادی در آن رخ می‌دهد. علاوه بر چالش‌های رشد جسمی و فکری، جستجوی هویت یک کار مهم برای نوجوانان است. نوجوانان به تدریج مستقل تر می‌شوند، به دنبال خود مختاری بیشتر می‌گردند و خودپنداره‌ها و ارزش‌های خود را تثبیت می‌کنند که منجر به تغییر در محیط خانواده می‌شود (Daniel et al., 2020). روانشناسان تربیتی و رشدی با تکیه بر اصول ارسطویی و در چارچوب روان‌شناسی مثبت‌گرا به دنبال ایجاد مدل‌هایی از بهزیستی متناسب با زمینه آموزشی و مدرسه بوده‌اند. دلیل آن‌ها این است که از آنجایی که مدارس نقش محوری در زندگی دانش‌آموزان دارند، رفاه آن‌ها باید در ارتباط با محیط مدرسه و شرایط آموزشی تعریف شود (Fathi et al, 2024). کمک والدین به رشد کودکان در حوزه‌های مختلف ممکن است بسیار مفید باشد. به عنوان مثال، در حوزه تحصیلی، مشارکت والدین مهارت‌های دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشد، که نشان‌دهنده توجه، انگیزه، تمرکز، تلاش و شایستگی بالاتر است (Gonzalez-DeHass et al., 2005) ورود به دوره نوجوانی هم برای نوجوانان و هم برای والدین آن‌ها چالش‌هایی را به همراه دارد. نوجوانان ممکن است والدین خود را خشن تر و کنترل‌کننده تر بدانند، در حالی که والدین ممکن است کودکان را سرکش و غیرمسئولانه تر ببینند. هم والدین و هم نوجوانان با چالش‌های سازماندهی مجدد مسئولیت‌ها و برقراری یک رابطه خانوادگی برابرتر روبرو هستند. این ملاحظات حاکی از آن است که الگوها و اشکال فرزندپروری، و همچنین برداشت نوجوانان از فرزندپروری، در طول زمان زمانی که کودکان مستقل‌تر می‌شوند، تغییر می‌کنند (Daniel T. L. Shek and Diya Dou, 2020). (Kohlberg, L., Mayer, R. 1990) معتقد است که رشد با تغییرات آموزشی برانگیخته می‌شود. با این حال، برانگیختگی به معنای تسریع رشد نیست، بلکه به معنای فعال کردن فرآیندی است که هدف آن رسیدن به بالاترین مراحل رشد توسط فرد است. در این رویکرد، هدف از تربیت، تغییر در رفتار کودک نیست، بلکه تغییر به سوی تمایز، ادغام و سازگاری بیشتر است. پس والدین اگر در توانایی خود برای ایجاد تغییرات مثبت در فرزندان خود احساس شایستگی بیشتری داشته باشند، احتمال بیشتری دارد که برای رسیدن به این هدف اقدام کنند. محققان سواد تربیتی خانواده در آفریقای جنوبی خاطرنشان کردند، "کودکانی که توسط والدینشان حمایت می‌شوند، معمولاً در مدرسه عملکرد خوبی دارند، و این امر به بزرگسالان انگیزه می‌دهد که به ارائه این حمایت ادامه دهند (UNESCO, 2008). بر اساس تئوری شناختی اجتماعی، باورهای کارآمدی نه تنها با تجارب تسلط، بلکه با ارزیابی اجتماعی توسط افراد مهم ایجاد می‌شوند (Bandura, A, 1977). بنابراین، از آنجایی که والدین یاد می‌گیرند که چگونه با فرزندان خود تعامل مثبت داشته باشند، کودکان احتمالاً با انتظارات بالاتری از توانایی‌های خواندن خود پاسخ می‌دهند. با افزایش کارایی دانش‌آموزان این کودکان در تلاش خود پافشاری کردند و به نوبه خود به سطوح بالاتری از شایستگی دست یافتند (Baroody, A. E., & Dobbs, 2011). در مطالعه‌ای بر روی ۶۱ کودک از ۵ مرکز مراقبت از کودکان دریافتند که انتظارات والدین از پیشرفت تحصیلی فرزندان‌شان به طور قابل توجهی با علاقه به سواد کودکان مرتبط است. بر اساس گزارش معلمان، کودکانی که به سواد علاقه‌ای نداشتند، رفتارهای مشکل‌ساز بیشتری نسبت به همسالان خود که علاقه به سواد داشتند، از خود نشان دادند. رابطه بین انتظارات والدین، علاقه کودکان به سوادآموزی و رفتار کودکان پیامدهای مهمی برای برنامه‌های سواد تربیتی خانواده دارد که بر نتایج در هر سه حوزه (والدین، کودکان، عملکرد تحصیلی) تأثیر می‌گذارد. تاب‌آوری در محیط‌های آموزشی را تاب‌آوری تحصیلی می‌گویند. پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان تاب‌آور که با موقعیت‌های منفی روانی و محیطی مواجه می‌شوند بیشتر دیده می‌شود. تاب‌آوری تحصیلی یکی از ابعاد تاب‌آوری در محیط آموزشی است؛ دانش‌آموزانی که دارای تاب‌آوری هستند به رغم مصائب و دشواری‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی احتمال موفقیت بالاتری دارد (Tarvirdizadeh et al, 2016). دانش‌آموزان دارای تاب‌آوری تحصیلی، کسانی هستند که انگیزه پیشرفت بالایی را در خود نگه می‌دارند و عملکرد بهینه‌ی خود را با وجود وقایع تنش‌زای محیطی و با شرایطی که آن‌ها را در موضع عملکرد ضعیف تحصیلی و حتی ترک تحصیل قرار می‌دهد، حفظ

می‌کنند (Alva, S. A., 1991). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که با افزایش تاب‌آوری، اهمالکاری تحصیلی، بی‌علاقگی تحصیلی و ناکارآمدی تحصیلی و افت تحصیلی موثر است (Yaghoobi, 2016). تاب‌آوری تحصیلی، در برگیرنده شایستگی‌هایی از قبیل اعتماد، بهزیستی، انگیزش، جهت‌گیری، ارتباط و مدیریت تنش است (Close, 2008). Hwang (۲۰۱۸) در رابطه با ویژگی‌های دانشجویان پرستاری با سطح بالایی از تاب‌آوری تحصیلی تحقیق و پژوهشی را انجام داد که نتایج آن به این شرح است؛ تاب‌آوری تحصیلی موجب می‌شود که دانشجویان با انعطاف‌پذیری بیشتری که از خود بروز می‌دهند، به صورت کارآمد با مشکلات مقابله کنند تا از دشواری‌های به وجود آمده در زندگی تحصیلی گذر کنند و به تلاش‌های خود برای رسیدن به موفقیت تحصیلی ادامه دهند. در نتیجه برخورداری از این ویژگی‌ها و داشتن چنین روحیه‌ای باعث علاقه‌مندی دانشجویان به تحصیل و اشتیاق تحصیلی می‌شود. Mumina et al (۲۰۲۲) معتقد هستند سبک‌های فرزندپروری ممکن است منجر به عملکرد تحصیلی پایین یا بالا کودک شود. بنابراین، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در کنار سایر شرایط، بستگی زیادی به سبک‌های فرزندپروری در خانواده دارد. از والدین انتظار می‌رود که ارزش سخت‌کوشی و عشق به یادگیری را در فرزندان خود ایجاد کنند که در نهایت منجر به نتایج تحصیلی خوب می‌شود. مسئولیت‌پذیری یک الزام و تعهد درونی از سوی فرد برای انجام مطلوب فعالیت‌هایی است که بر عهده‌اش گذاشته شده است. از جمله نظریاتی که در رابطه با مسئولیت‌پذیری بحث می‌کنند نظریه وجودگرایان است. مطابق این نظریه مسئولیت‌پذیری امری وجودی است که از طریق تعلیم و تربیت شکوفا می‌گردد. از این‌رو هر چه انسان آگاه‌تر باشد بیشتر احساس مسئولیت خواهد کرد و با تداوم آگاهی، انسان نیز همواره احساس مسئولیت می‌کند (Aulak et al, 2016). Baidoo-Anu et al (2019) بیان می‌کنند کودکان در سبک فرزندپروری (سهل‌گیرانه)، همیشه مستقل و مسئولیت‌پذیر بودن را دشوار می‌دانند و ممکن است به دلیل نداشتن مرزها و راهنمایی احساس ناامنی کنند. Glaser (۲۰۱۷) مسئولیت‌پذیری را توانایی برآوردن نیازهای خود و پذیرفتن پیامدهای رفتارها به گونه‌ای که مانعی در جهت برآوردن نیازهای افراد جامعه یادگیری انتخاب باشد عنوان می‌کند. مسئولیت‌پذیری در قالب سه مؤلفه صورت‌بندی شده است: ۱- یادگیری انتخاب رفتاری است که نیازهای اساسی ما را برآورده کند، ۲- پذیرفتن پیامدهای رفتار خود؛ ۳- اینکه مانعی بر سر راه برآورده شدن نیازهای دیگران نباشد (Sahibi et al, 2015). دانش‌آموزانی که نسبت به اشتباهات و شکست‌های خود مسئولیت‌پذیر هستند، حرمت بالاتری دارند (Alam, ۲۰۱۴). Bassami & Amiri (۲۰۱۴) پژوهشی با عنوان پیش‌بینی مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بر اساس شیوه‌های تربیتی والدین و پیشرفت تحصیلی انجام دادند. پژوهش از لحاظ ماهیت جز تحقیقات کاربردی و از لحاظ اجرا جز تحقیقات همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه والدین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی ناحیه ۳ شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه این پژوهش بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۵۰ نفر از والدین دانش‌آموزان انتخاب گردید سواد تربیتی والدین یکی از الگوهای جدید در علوم تربیتی و مدیریت آموزشی است که والدین با ارتقاء سطح دانش و مهارت خود می‌توانند فرزندان خود را در امر یادگیری بهتر، حمایت نمایند. والدین با حمایت از یادگیری در خانه و نه فعالیت‌های مدرسه، بیشترین تأثیر را در موفقیت جوانان دارند. Guastello et al (۲۰۱۴) در پژوهشی تحت عنوان اثربخشی شیوه‌های فرزندپروری بر میزان مسئولیت‌پذیری نشان داد که تأثیر شیوه‌های فرزندپروری مقتدرانه (ترکیبی از کنترل و محبت بالا) بر افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی پسران و استقلال دختران است. بنابراین ایجاد راهبردهای موثر در ارتقا سواد تربیتی والدین یکی از راهبردهای موثر برای پیشرفت تحصیلی و مهارتی فرزندان در آینده کاری می‌باشد. سواد تربیتی والدین به میزان دانش و مالکیت آنها در مجموعه‌ای از مهارت، دانش و تمایلات عاطفی آنها برای تربیت کودکان موثر، باهوش، با روحیه و دارای استعداد اجتماعی است، به طوری که می‌توان گفت سواد تربیتی والدین یکی از مهمترین انواع سواد است، زیرا سرنوشت گونه‌های بشری به کیفیت فرزند پروری آنها، بستگی دارد. در مجموع می‌توان گفت که سواد تربیتی والدین تا آنجا اهمیت دارد که والدین بیشترین تأثیرات اجتماعی را حتی فراتر از معلمان و مدرسه بر فرزندان خود دارند. والدین اولین مربی کودک هستند. خانواده و محیط خانه کودک تأثیر بسزایی در رشد زبان و سواد و پیشرفت تحصیلی دارد و این تأثیر در سالهای اولیه کودک قویتر است اما در تمام سالهای مدرسه ادامه دارد (McCoy & Cole, J, 2011). گاهی اوقات اشاره می‌شود که سبک فرزندپروری یک ویژگی والدینی مستقل از کودک در حال رشد است (Darling & Steinberg, 1998). Masten (۲۰۰۱) تاب‌آوری تحصیلی را، به عنوان توانایی دانش‌آموزان در کنار آمدن مؤثر با موانع، تنش، فشار و به طور کلی عوامل تهدید کننده معرفی می‌کند. تحقیقات انجام شده، تاب‌آوری تحصیلی را به عوامل مختلفی در حوزه‌های مختلف از تحصیل، خانواده، اجتماعی و جمعیت شناختی و روانشناختی مرتبط می‌کند (Finn & Rock, 1997). همانطور که توسط Faris, &

McCarroll (۲۰۱۰). در پژوهشی که توسط Khormaei et al (2015) مبنی بر بررسی نقش واسطه‌گری تاب‌آوری در رابطه بین ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده و شادکامی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه بود و بر روی ۱۸۶ دانش‌آموز دختر و پسر مقطع متوسطه شهر شیراز با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. صورت پذیرفت، نتایج تحلیل‌های آماری نشان داد که بین ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده، تاب‌آوری و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد، عامل بهم پیوسته وجود دارد: (۱) توسعه شایستگی اجتماعی - عاطفی و (۲) محیط‌های اجتماعی محافظت‌کننده مثبت، یعنی خانه، مدرسه و جامعه. الگوی تاب‌آوری کشف مجدد روانشناسی فردی آدلر^۱ است که ادعا می‌کند همه مشکلات سازگاری نتیجه علاقه اجتماعی ناکافی است. علاقه اجتماعی با روانشناسی مثبت و تاب‌آوری سازگار است زیرا هر دو رویکرد خوش بینانه و فعالانه‌ای را نسبت به مشاوره و درمان ایجاد می‌کنند. روانشناسی فردی و الگوی تاب‌آوری، الگوهای تعامل خانواده و فرزندآوری کارآمدتر را تقویت می‌کنند (Nicoll, 2011). کودکانی که در شرایط نامساعد محیطی متولد می‌شوند با مشکل روبرو می‌شوند. Sheikhu-Islami & Barzo (2014). پژوهشی با هدف بررسی نقش واسطه‌گری سبک‌های پرورش‌دهی در رابطه‌ی بین ابعاد فرزندپروری و مسئولیت‌پذیری در نوجوانان انجام دادند شرکت‌کنندگان این پژوهش شامل ۳۰۴ نفر (۱۷۱ دختر و ۱۳۳ پسر) از دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر شیراز در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ بود که بر اساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند نتایج تحلیل مسیر نشان داد که سبک پرورش‌دهی بین بعد فرزندپروری کنترل و مسئولیت‌پذیری نقش واسطه‌گری کامل ایفا می‌کند. هم‌چنین سبک‌های پرورش‌دهی اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم - اجتنابی نقش واسطه‌ای سهمی در ارتباط بین بعد محبت فرزند پروری و مسئولیت‌پذیری داشتند. Buchanan (2014) در پژوهش خود، نشان داد که چگونه کودکان در معرض تجربیات نامطلوب می‌توانند پیامدهای روانی منفی طولانی مدت داشته باشند؛ با این وجود، هر کودکی محیط خانواده را متفاوت تجربه می‌کند، واکنش کودک به این وضعیت نامساعد متفاوت است و کودکانی هستند که با وجود این شرایط سخت زندگی می‌توانند تحمل کنند. افرادی هستند که تحصیلات را در شرایط سخت محیطی و اجتماعی تجربه می‌کنند. با این وجود به نظر می‌رسد برخی برای اینکه تفاوت بین تربیت (سبک تربیتی) و فرزندپروری (سبک فرزندپروری) روشن شود، باید توجه داشت که تربیت می‌تواند توسط بزرگسالانی انجام شود که والدین نیستند؛ فلذا شناسایی سبک فرزندپروری با سبک تربیتی گمراه‌کننده است، علاوه بر این، همانطور که در مقاله اشاره شد، توصیف والدین شامل روابط با کودک (بعد بین فردی) و تجربه کردن خود به عنوان مشارکت‌کننده در این روابط (بعد درون روانی) است؛ سبک فرزندپروری با اولین جنبه از تجربیات والدین مطابقت دارد (Bakiera, 2019). کار، فعالیت تحصیلی و مسئولیت به زندگی معنا و دوام می‌بخشند. بدون داشتن هدفی مهم و ارزشمند، ایثار، تعهد و مهارت، رسیدن به بلوغ و سلامت روانی میسر نیست (Schultz, 2016). علاوه بر این، رفتارهای والدین (انتظار موفقیت) و فشار ممکن است در استرس کودکان نقش داشته باشد (Hanimoğlu & İnanç, 2011; Kulakow et al, 2021). بنابراین پژوهشگر در صدد یافتن پاسخ این سؤال است: آیا مسئولیت‌پذیری در رابطه بین سواد تربیتی والدین و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان نقش میانجی ایفا می‌کند؟

روش

از نوع همبستگی و از طریق الگویابی معادلات ساختاری (SEM) است. جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری جامعه آماری این پژوهش، دانش‌آموزان پسر و دختر دوره متوسطه دوم به تعداد ۶۰۷۳۵ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در شهر کرج بودند. جامعه آماری از بین ۱۱۷ مدرسه پسرانه به تعداد ۳۳۷۹۳ نفر و ۱۴۵ مدرسه دخترانه به تعداد ۲۶۹۴۲ نفر دانش‌آموز، تعداد ۴۰۰ نفر دختر و پسر با مادران‌شان انتخاب شدند. درباره حجم نمونه در پژوهش‌های مربوط به روش تحقیق همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری نظرات گوناگون وجود دارد ولی همه بر این موضوع توافق دارند که مدل معادلات ساختاری شبیه تحلیل عامل از فنون آماری است که با نمونه بزرگ قابل اجرا می‌باشد (تاباچنیک و فیدل، ۲۰۰۱). براساس فرمول تاباچنیک و فیدل (۲۰۰۷) برای نمونه‌گیری حداقل حجم نمونه در مطالعات همبستگی از فرمول $N \geq 50 + 8M$: برآورد می‌شود؛ در این فرمول N حجم نمونه و M تعداد متغیرهای پیش‌بین (مستقل) است. در پژوهش حاضر ۱۶ متغیر پیش‌بین وجود داشت که طبق فرمول حداقل باید بیشتر از ۱۹۴ نفر باشد. بنابراین در پژوهش حاضر با در نظر گرفتن تعداد پارامترهای برآورد شده در مدل و احتساب ریزش ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان در نظر گرفته شد؛ و با توجه به جنسیت آنها، به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای بصورت

^۱Adler.

تصادفی انجام شد؛ که در مدارس دخترانه از هر پایه ۷ نفر بطور تصادفی در ده مدرسه در کل ۲۱۰ نفر و در مدرسه یازدهم، ۱۳ نفر (پایه دهم، ۴ نفر، پایه یازدهم، ۴ نفر و پایه دوازدهم، ۵ نفر) که در مجموع ۲۲۳ نفر دختر؛ و در هشت مدرسه پسرانه، بطور تصادفی هر مدرسه ۲۱ نفر در کل ۱۶۸ نفر و در مدرسه نهم پسرانه ۹ نفر (هر پایه ۳ نفر) که در مجموع نه مدرسه پسرانه ۱۷۷ نفر دانش آموز پسر، انتخاب شد.

ابزار پژوهش

الف) پرسشنامه فرزند پروری Alabama : این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی است که نسخه اصلی ۵۱ سؤال دارد و البته نسخه کوتاه شده آن هم که دارای ۴۲ عبارت است موجود است و همچنین مورد استفاده برای جوانان (Hajkhodadadi, 2021) و این آزمون، پنج حوزه فرزندپروری را اندازه گیری می کند. این پنج حوزه عبارتند از: فرزندپروری مثبت^۱، نظارت ضعیف^۲ و انضباط ناپایدار^۳، تنبیه بدنی^۴، درگیری^۵؛ این مقیاس براساس مقیاس لیکرته از هرگز (۱) تا همیشه (۵) تهیه شده که آزمودنی یا مشارکت کننده باید متناسب با رفتار خود یکی از آنها را علامت گذاری کند. همسانی درونی برای مقیاس ها از متوسط تا بالا بین دامنه ۰/۴۶ تا ۰/۸۰ توسط (Shelton et al ۱۹۹۶) گزارش شده است. در این پژوهش برای بررسی روایی سازه مقیاس ابعاد سواد تربیتی از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم استفاده شد.

ب) پرسشنامه مسئولیت پذیری (Nemati, 2008): این ابزار شامل ۵۰ عبارت است که نمره گذاری از سیستم ۱ تا ۵ پیروی می کند. که ۷ بعد را به شرح زیر مورد سنجش و بررسی قرار می دهد: خودمدیریتی، نظم پذیری، قانونمندی، امانت داری، وظیفه شناسی، سازمان یافتگی، پیشرفت گرایی. روایی سازه این پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد که نتایج آن در ادامه ارائه شده است. بعد از نتایج مربوط به روایی سازه، نتایج مربوط به پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر گزارش شده است. برای بررسی روایی سازه مقیاس مسئولیت پذیری از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم استفاده شد.

ج) پرسشنامه تاب آوری تحصیلی (Samuelse (ARI (۲۰۰۴): این پرسشنامه توسط سامولز تهیه گردیده است و نسخه اصلی دارای ۴۰ سؤال است و در ایران به تعداد ۲۹ سؤال هنجاریابی و تقلیل یافته است. در سه مقیاس مهارت های ارتباطی، جهت گیری آینده و مسئله محور و مثبت نگر؛ میزان تاب آوری تحصیلی را مورد سنجش قرار می دهد. نمره گذاری نیز با مقیاس لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم. ۵ تا ۱ (Soltaninejad et al. (2014) پایایی پرسشنامه تاب آوری تحصیلی با روش آلفای کرونباخ انجام شد. روایی سازه این پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد.

یافته ها

میانگین و انحراف معیار متغیر سواد تربیتی والدین (۳/۵۲ و ۰/۳۲۵)؛ مسئولیت پذیری دانش آموزان (مسئولیت پذیری در دانش آموزان پسر به ترتیب ۳/۷۷۶ و ۰/۲۵۸ و در دانش آموزان دختر به ترتیب ۳/۸۶۰ و ۰/۲۴۰) و تاب آوری تحصیلی دانش آموزان به ترتیب: در دانش آموزان پسر به ترتیب ۳/۳۷۴ و ۰/۳۶۳ و در دانش آموزان دختر به ترتیب ۳/۴۳۴ و ۰/۳۱۹ بدست آمده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی پیرسون بین سواد تربیتی با تاب آوری تحصیلی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱ فرزند پروری مثبت	۱					
۲ نظارت ضعیف	۰/۷۵**	۱				
۳ نظم و انضباط ناپایدار	۰/۵۹**	۰/۶۶**	۱			
۴ تنبیه بدنی	۰/۸۵**	۰/۹۱**	۰/۸۷**	۱		
۵ درگیری	۰/۷۹**	۰/۷۵**	۰/۸۳**	۰/۸۶**	۱	
۶ تاب آوری تحصیلی	۰/۳۰**	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۲۷**	۰/۳۲**	۱

. *P<۰/۰۵. **P<۰/۰۱

۱. Positive Parenting

۲. Poor Monitoring/Supervision

۳. Inconsistent Discipline

۴. Corporal Punishment

۵. Involvement

نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۱ نشان می‌دهد که بین فرزند پروری مثبت و درگیری با تاب آوری تحصیلی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد ($p < 0/01$). اما بین نظارت ضعیف، نظم و انضباط ناپایدار، تنبیه بدنی با تاب آوری تحصیلی رابطه معکوس و معناداری وجود دارد ($p < 0/01$).

جدول ۲. ماتریس همبستگی پیرسون بین مسئولیت پذیری با تاب آوری تحصیلی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱ خود مدیریت	۱							
۲ نظم پذیری	$0/81^{**}$	۱						
۳ قانونمندی	$0/82^{**}$	$0/80^{**}$	۱					
۴ امانت داری	$0/73^{**}$	$0/72^{**}$	$0/82^{**}$	۱				
۵ سازمان یافتگی	$0/89^{**}$	$0/83^{**}$	$0/78^{**}$	$0/66^{**}$	۱			
۶ پیشرفت گرایی	$0/73^{**}$	$0/71^{**}$	$0/79^{**}$	$0/66^{**}$	$0/80^{**}$	۱		
۷ مسئولیت پذیری	$0/81^{**}$	$0/77^{**}$	$0/76^{**}$	$0/64^{**}$	$0/73^{**}$	$0/70^{**}$	۱	
۸ تاب آوری تحصیلی	$0/23^{**}$	$0/21^{**}$	$0/26^{**}$	$0/22^{**}$	$0/22^{**}$	$0/25^{**}$	$0/26^{**}$	۱

$^{**}P < 0/01$. $^{*}P < 0/05$

نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان می‌دهد که بین مسئولیت پذیری و ابعاد آن با تاب آوری تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$).

۱- آزمون همبستگی بین سواد تربیتی با مسئولیت پذیری

جدول ۳. ماتریس همبستگی پیرسون بین سواد تربیتی با مسئولیت پذیری

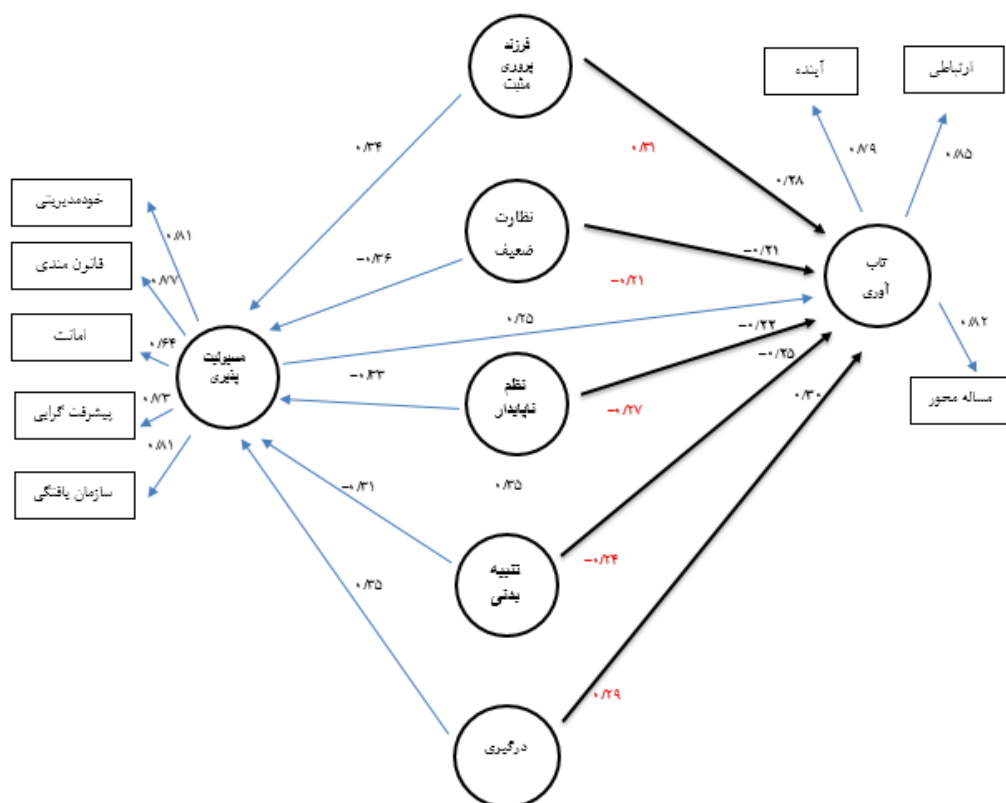
متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱ فرزند پروری مثبت	۱					
۲ نظارت ضعیف	$-0/75^{**}$	۱				
۳ نظم و انضباط ناپایدار	$-0/68^{**}$	$0/66^{**}$	۱			
۴ تنبیه بدنی	$-0/85^{**}$	$0/91^{**}$	$0/87^{**}$	۱		
۵ درگیری	$0/79^{**}$	$-0/75^{**}$	$-0/83^{**}$	$-0/86^{**}$	۱	
۶ مسئولیت پذیری	$0/37^{**}$	$-0/38^{**}$	$-0/35^{**}$	$-0/34^{**}$	$0/38^{**}$	۱

$^{**}P < 0/01$. $^{*}P < 0/05$

نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که بین فرزند پروری مثبت و درگیری با مسئولیت پذیری رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد ($p < 0/01$).

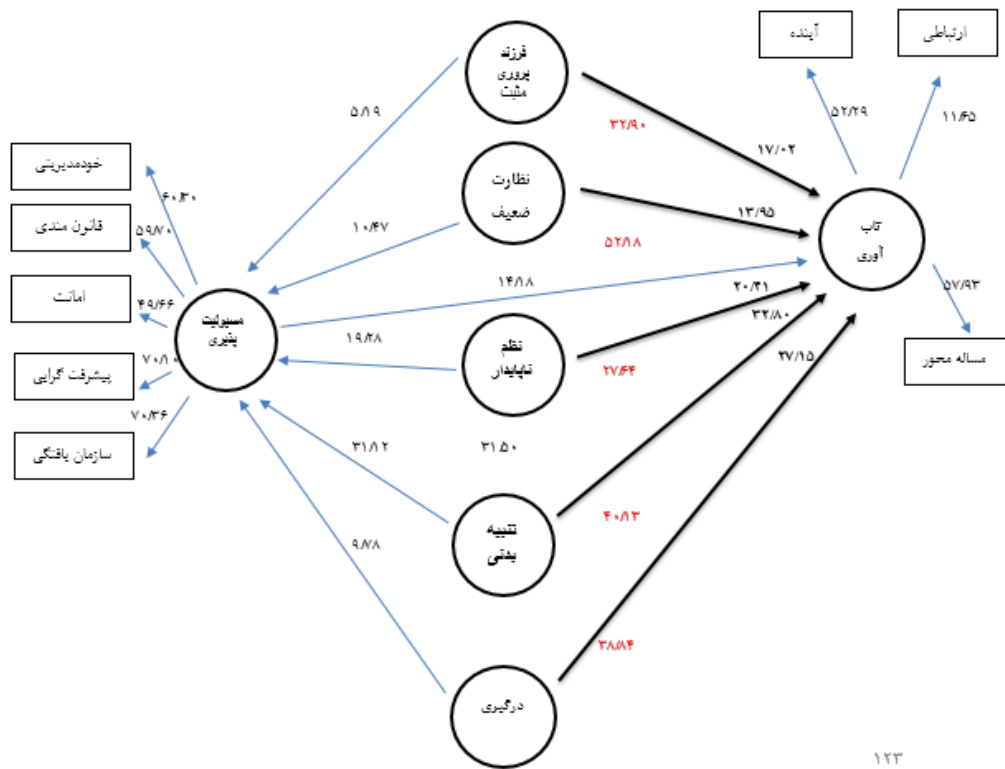
مدل ساختاری برازش پژوهش

در این بخش ابتدا مدل ساختاری برازش شده در دو حالت ضرایب استاندارد و ضرایب t گزارش شده است.

شکل ۱. مدل برازش شده پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی براساس سواد تربیتی با میانجی‌گری مسئولیت‌پذیری در حالت ضرایب استاندارد

همانطور که در شکل شماره ۱ مشخص است رابطه مسئولیت‌پذیری با فرزندپروری مثبت ۰/۳۴، با نظارت ضعیف -۰/۳۶، با انضباط ناپایدار -۰/۳۳، با تنبيه بدنی -۰/۳۱ و با درگیری ۰/۳۵ می‌باشد. رابطه مسئولیت‌پذیری با تاب‌آوری تحصیلی ۰/۲۵ می‌باشد. رابطه تاب‌آوری تحصیلی با فرزند پروری مثبت ۰/۲۸، با نظارت -۰/۲۱، با انضباط ناپایدار -۰/۲۲، با تنبيه -۰/۲۵ و با درگیری ۰/۳۰ است.

شکل ۲. مدل برازش شده پیش بینی تاب آوری تحصیلی بر اساس سواد تربیتی با میانجی گری مسئولیت پذیری در حالت ضرایب t همانطور که در شکل ۲ مشخص است رابطه مسئولیت پذیری با فرزندپروری مثبت $۵/۱۹$ با نظارت ضعیف $۱۰/۴۷$ با انضباط ناپایدار $۱۹/۲۸$ ، با تنبیه بدنی $۱۲/۳۱$ و با درگیری $۹/۷۸$ میباشد. رابطه مسئولیت پذیری با تاب آوری $۱۴/۱۸$ میباشد و رابطه تاب آوری تحصیلی با فرزند پروری مثبت $۱۷/۰۲$ ، با نظارت $۱۳/۹۵$ با انضباط ناپایدار $۲۰/۴۱$ با تنبیه $۳۲/۸۰$ و با درگیری $۲۷/۱۵$ است

جدول ۴. اثر مستقیم مسئولیت پذیری بر تاب آوری تحصیلی

مسیر	β	95% CI	T	P
مسئولیت پذیری -> تاب آوری تحصیلی	۰/۲۵	۰/۳۹, ۰/۴۴	۴/۷۰	۰/۰۰۱

فاصله اطمینان ۹۵٪

همان طور که در جدول ۴ مشخص است اثر مستقیم مسئولیت پذیری بر تاب آوری تحصیلی معنادار میباشد ($p < ۰/۰۵$).

جدول ۵. اثر مستقیم سواد تربیتی والدین بر تاب آوری تحصیلی

مسیر	β	95% CI	T	P
فرزند پروری مثبت -> تاب آوری تحصیلی	۰/۲۸	۰/۳۴, ۰/۲۵	۳/۳۴	۰/۰۰۱
نظارت ضعیف -> تاب آوری تحصیلی	-۰/۲۱	-۰/۱۹, ۰/۴۱	۴/۴۷	۰/۰۰۱
نظم و انضباط ناپایدار -> تاب آوری تحصیلی	-۰/۲۲	-۰/۳۰, ۰/۴۰	۳/۱۲	۰/۰۰۱
تنبیه بدنی -> تاب آوری تحصیلی	-۰/۲۵	-۰/۱۲, ۰/۳۴	۵/۶۲	۰/۰۰۱
درگیری -> تاب آوری تحصیلی	۰/۳۰	۰/۰۸, ۰/۰۳	۳/۲۷	۰/۰۰۱

فاصله اطمینان ۹۵٪

همان طور که در جدول ۵ مشخص است اثر مستقیم ابعاد سواد تربیتی بر تاب آوری تحصیلی معنادار است ($p < ۰/۰۵$), بدین معنا که در بین ابعاد سواد تربیتی، فرزند پروری مثبت و درگیری میتواند تاب آوری تحصیلی را به طور مثبت و نظارت ضعیف، نظم و انضباط ناپایدار، تنبیه بدنی به صورت منفی تاب آوری تحصیلی را تبیین کنند.

جدول ۶. اثر مستقیم سواد تربیتی والدین بر مسئولیت پذیری دانش آموزان

مسیر	β	95% CI	T	P
فرزند پروری مثبت- < مسئولیت پذیری	۰/۳۴	۰/۱۱, ۰/۵۲	۳/۹۹	۰/۰۰۱
نظارت ضعیف- < مسئولیت پذیری	-۰/۳۶	-۰/۲۸, ۰/۳۴	۳/۵۷	۰/۰۰۱
نظم و انضباط ناپایدار- < مسئولیت پذیری	-۰/۳۳	-۰/۲۴, ۰/۱۴	۶/۶۲	۰/۰۰۱
تنبيه بدنی- < مسئولیت پذیری	-۰/۳۱	-۰/۱۰, ۰/۳۰	۲/۱۷	۰/۰۰۱
درگیری- < مسئولیت پذیری	۰/۳۵	۰/۱۶, ۰/۰۸	۳/۴۸	۰/۰۰۱

فاصله اطمینان ۹۵٪

همانطور که در جدول ۶ مشخص است اثر مستقیم ابعاد سواد تربیتی بر مسئولیت پذیری معنادار است ($p < ۰/۰۵$)، بدین معنا که در بین ابعاد سواد تربیتی، فرزند پروری مثبت و درگیری میتواند به طور مثبت و نظارت ضعیف، نظم و انضباط ناپایدار، تنبيه بدنی به صورت منفی مسئولیت پذیری را تبیین کنند.

جدول ۷. اثر غیرمستقیم مسئولیت پذیری در پیش بینی تاب آوری بر اساس سواد تربیتی

مسیر	β	95% CI	T	P
فرزند پروری مثبت < مسئولیت پذیری < تاب آوری	۰/۱۷	۰/۳۲, ۰/۲۵	۴/۵۲	۰/۰۰۱
نظارت ضعیف < مسئولیت پذیری < تاب آوری	-۰/۱۹	-۰/۲۹, ۰/۱۷	۵/۴۱	۰/۰۰۱
نظم و انضباط ناپایدار < مسئولیت پذیری < تاب آوری	-۰/۱۵	-۰/۱۴, ۰/۳۵	۵/۶۹	۰/۰۰۱
تنبيه بدنی < مسئولیت پذیری < تاب آوری	-۰/۱۹	-۰/۳۱, ۰/۱۶	۶/۳۰	۰/۰۰۱
درگیری < مسئولیت پذیری < تاب آوری	۰/۱۸	۰/۲۵, ۰/۲۸	۳/۵۶	۰/۰۰۱

فاصله اطمینان ۹۵٪

همان طور که در جدول ۷ مشخص است اثر غیرمستقیم مسئولیت پذیری در پیش بینی تاب آوری بر اساس سواد تربیتی معنادار است ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین فرضیه چهارم پژوهش تأیید می گردد.

بحث و نتیجه گیری

مسئولیت پذیری دانش آموزان بر تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان کرج اثر مستقیم دارد و معنادار می باشد بنابراین فرض پژوهش تأیید می گردد. نتایج این پژوهش با پژوهش های Guastello et al (۲۰۱۴) و Bassami & Amiri (۲۰۱۴) همسو میباشد. مسئولیت پذیری به معنی توانایی پاسخ دادن و به مفهوم تصمیم گیری های مناسب و مؤثر است. و اثر مستقیم ممکن است به این دلیل باشد که والدین و معلمان الگوی مناسبی برای مسئولیت پذیری باشند. و دانش آموزان در موقعیت های مختلف آن را در رفتارهای والدین خود مشاهده نموده اند.

سواد تربیتی والدین بر تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان کرج اثر مستقیم دارد و معنادار است. بدین معنا که در بین ابعاد سواد تربیتی، فرزند پروری مثبت می تواند تاب آوری تحصیلی را به طور مثبت و نظارت ضعیف، نظم و انضباط ناپایدار، تنبيه بدنی و درگیری به صورت منفی تاب آوری تحصیلی را تبیین کنند بنابر این فرضیه پژوهش هم تأیید می گردد. نتایج این پژوهش با پژوهش Khormaei et al (۲۰۱۵) همسو است. در نتیجه می توان گفت چون مولفه های سواد تربیتی والدین، فرایند شناختی و فرا شناختی هستند، آموزش سواد تربیتی والدین توانسته تاثیر مستقیم بر بهبود و افزایش تاب آوری تحصیلی دانش آموزان شود. همچنین دانش آموزانی که تاب آوری تحصیلی دارند، به گونه ای سازگارتر عمل می کنند.

سواد تربیتی والدین بر مسئولیت پذیری دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان کرج اثر مستقیم دارد. و معنادار است بدین معنا که در بین ابعاد سواد تربیتی، فرزند پروری مثبت میتواند به طور مثبت و نظارت ضعیف، نظم و انضباط ناپایدار، تنبيه بدنی و درگیری به صورت منفی مسئولیت پذیری را تبیین کنند؛ این فرضیه پژوهش هم تأیید می گردد. نتیجه این فرضیه با پژوهش های Sheikhu-Islami & Barzo (۲۰۱۴) و Guastello et al (۲۰۱۴) همسو است. بنابراین دانش آموزانی که مسئولیت پذیر هستند، به گونه ای سازگارتر عمل می کنند و به وظایفی که به وی محول شده، درست انجام می دهند و قادر هستند رفتارهای مختلف و مناسبی در موقعیت های مختلف داشته باشند.

مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان در پیش‌بینی تاب‌آوری دانش‌آموزان بر اساس سواد تربیتی والدین نقش میانجی دارد. همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد اثر غیرمستقیم مسئولیت‌پذیری در پیش‌بینی تاب‌آوری بر اساس سواد تربیتی معنادار است. بنابراین فرض پژوهش تأیید می‌گردد. الیس مسئولیت‌پذیری را معادل با منطقی بودن و معقول زندگی کردن می‌داند (Schultz, 2016) اینکه سواد تربیتی والدین با میانجی‌گری مسئولیت‌پذیری بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر غیرمستقیم ندارد. ممکن است به این دلیل باشد که والدین و معلمان الگوی مناسبی برای مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان باشند اما برای تاب‌آوری الگوی مناسبی نباشند. چون معمولاً کودکان و نوجوانان، رفتارهای والدین از جمله تاب‌آوری را در موقعیت‌ها و شرایط مختلف مشاهده، یادگیری و الگوگیری می‌کنند.

ملاحظات اخلاقی و پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این پژوهش به شرکت‌کنندگان در مورد محرمانه ماندن اطلاعاتشان اطمینان داد شد و افراد داوطلبانه بدون هیچ اجباری به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند.

حامی مالی

هزینه‌های این مطالعه توسط نویسندگان مقاله تأمین شد.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان سهم یکسان در مقاله داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Afzali, L., Hosseinian, S and Nooripour, R. (2024). Mediating role of academic competence in the relationship between perceived teaching style and academic resilience among adolescents. [\[Link\]](#)
- Alam, Md M. (2013). A Study of Test Anxiety, Self-Esteem and Academic Performance Among Adolescents. *The IUP Journal of Organizational Behavior*, 17(4), 33-43. [\[Link\]](#)
- Alva S.A. (1991). Academic Invulnerability Among Mexican- American Students: The Importance of Protective Resources and Appraisals. *Hispanic J Behav Sci*. 13(1):18-34. [\[Link\]](#)
- Aulak, D. S., Quinn, B., & Wilson, N. (2016). Student burnout. *British dental journal*, 220(5), 219-220. [\[Link\]](#)
- Bakiera, L. (2019), wychowanie i rodzicielstwo, styl wychowania i styl rodzicielski. analiza terminologiczna, psychologia wychowawcza, NR 16/2019, 60–72 , Data wpływu: 03.2019, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Instytut Psychologii/[\[Link\]](#).
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychologica*
- Bandura, A. (1996). A socio-cognitive view on shaping the future. In *Proceedings of the Korean Psychological Association 50th Anniversary Conference*, Seoul, Korea. [\[Link\]](#)
- Barazjani, Mahdieh and Fani, Dariush (2013), the relationship between dimensions and methods of parenting on happiness and resilience in a group of high school students, *the second national conference*. [\[Link\]](#) [Persian]
- Baroody, A. E., & Dobbs-Oates, J. (2011). Child and parent characteristics, parental expectations, and child behaviours related to preschool children's interest in literacy. *Early Child Development and Care*, 181, 345–359. [\[Link\]](#)
- Bassami, M., Amiri, H. (2014). Predicting students' responsibility based on parental parenting styles and their academic achievement. *Recent Advances in Psychology, Educational Sciences and Education*, 6(61), 16. [\[Link\]](#) [Persian]
- Baumrind, D. (1971). Harmonious parents and their preschool children. *Developmental Psychology*, 4, 99–102. [\[Link\]](#)

- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56–95. [\[Link\]](#)
- Baumrind, D. (2005). Patterns of parental authority and adolescent autonomy. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 108, 61–69. [\[Link\]](#)
- Buchanan, A. (2014). Risk and protective factors in child development and the development of resilience. *Open Journal of Social Sciences*, 2, 244-249. Becvar, D. S. (Ed.). Handbook of family resilience. New York, NY: Springer. [\[Link\]](#)
- Cabrera N, Padilla A. (2013). Entering and succeeding in the culture of college. *J Behav Sci*; 26, (2):152-7. 3. Cabrera N, Padilla A. (2013). Entering and succeeding in the culture of college. *J Behav Sci*; 26, (2):152-7. 3. [\[Link\]](#)
- Chahardoli, Hadith and Khademi Ashkaziri, Moluk and Naqsh, Zahra, 2022, The relationship between parenting dimensions and academic resilience: *the mediating role of cognitive emotion regulation in teenage children of veteran families*. [\[Link\]](#) [Persian]
- Close W, Solberg S.(2008). Predicting achievement, distress, and retention among lower-income Latino youth. *J Vocat Behav*, 8 (72), 31-42. [\[Link\]](#)
- Copyright © National Literacy Trust (A research review: the importance of families and the home environment, Angelica Bonci) (2008, revised 2010 and March 2011)
- Daniel T. L. Shek and Diya D, (2020). Perceived Parenting and Parent-Child Relational Qualities in Fathers and Mothers: Longitudinal Findings Based on Hong Kong Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2020 Jun; 17(11): 40-83. [\[Link\]](#)
- Darling, N., Steinberg, L. (1993). Parenting style as a context: an integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487–496. [\[Link\]](#)
- Baidoo-Anu, D., Abiaaw, P. & Kaedebi-Donkor, R. (2019). Parenting Styles as a Predictor of Academic Achievement of Junior High School Students in Aowin and Suaman District, Ghana. *Journal of Education and Practice*. [\[Link\]](#)
- Demo, D.H., Cox, M.J. (2000). Families with young children: A review of research in the 1990s. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 876–895. [\[Link\]](#)
- Diader, M. (2012). Investigating the relationship between parenting styles of parents and self-esteem and responsibility of first grade teenagers. Master's thesis. *Islamic Azad University, Maroodasht branch*. [\[Link\]](#) [Persian]
- Faris, M., & McCarroll, E. (2010). Crying babies: Answering the call of infant cries. *Texas Child Care Quarterly*, 34(2), 14-20. Retrieved from. [\[Link\]](#)
- Fergus, S., & Zimmerman, M. A. (2005). ADOLESCENT RESILIENCE: A Framework for Understanding Healthy Development in the Face of Risk. *Annual Review of Public Health*, 26(1), 399–419. [\[Link\]](#)
- Finn, J.D., & Rock, D.A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology*, 82, 221-234.
- Frick, P.J., Christian, R.C. & Wootton, J.M. (1999). Age trends in the association between parenting practices and conduct problems. *Behavior Modification*, 23, 106-128. [\[Link\]](#)
- Glaser, W. (2017). *Schools without failure. Hamza's simple translation with the cooperation of Mojdeh Hamzeh Tabrizi*. The ninth edition of 2017. Rosh Publications. [\[Link\]](#) [Persian]
- Gonzalez-DeHass, A. R., Willems, P. P., ve Holbein, M. F. D. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review*, 17(2), 99-123. [\[Link\]](#)
- Guastello, D. D., Guastello, S. J., & Briggs, J. M. (2014). Parenting style and generativity measured in college students and their parents. *Sage Open*, 4 (1) , 2158244013518053. [\[Link\]](#)
- Hajkhodadadi D, Etemadi O, Abedi M R, Jazayeri R S. (2021). The effectiveness of triple-p (positive parenting program) on effective parenting and quality of child-parent relationship in mothers with adolescents. *Journal of Psychological Science*. 20(98), 185-198. [\[Link\]](#) [Persian]
- Hwang E, Shin S. (2018). Characteristics of nursing students with high levels of academic resilience: A cross sectional study. *Nurse Education Today*, 71: 54-59. [\[Link\]](#)

- Jafarzadeh, N., Farkhi, N., and Sohrabi Smroud, F. (2014). The relationship between parenting methods and resilience with students' happiness. *Educational Psychology (Psychology and Educational Sciences)*, 11(37), 67-81. [\[Link\]](#) [Persian]
- Jorabi Asrjadid, M., Shahriari Ahmadi, M., Salehi, M., Staki, M. (2021). Learning self-regulation model based on intelligence beliefs and perception of classroom atmosphere with the mediation of self-efficacy in gifted students. *Quarterly Journal of Excellence in Counseling and Psychotherapy*, 10, 55-70. [\[Link\]](#). [Persian]
- Kayanifar, F. and Zoghi Paydar, MR. (2021). Prediction of academic procrastination and students' responsibility based on the amount of computer games use. *Sixth International Conference / 30 Bahman 1 March*. Isfahan University. [\[Link\]](#) [Persian]
- Khormaei, F., Akbari, A., Sadri, M. and Niroumand, H. (2015). Predicting happiness based on dimensions of family communication patterns with the mediation of resilience in students, *Journal of Educational Psychology Studies*, 12(21), 63-82.
- Koehn, A. J., & Kerns, K. A. (2018). Parent-child attachment: Meta-analysis of associations with parenting behaviors in middle childhood and adolescence. *Attachment & Human Development*, 20(4), pp. 378-405. [\[Link\]](#)
- Kohlberg, L., Mayer, R. (1990). *Rozwój jako cel wychowania*. Toruń: Centrum Doskonalenia Nauczycieli. [\[Link\]](#)
- Masten AS. Ordinary M. (2001) Resilience processes in development. *Am Psychol*;56(3):22738. PMID: 11315249
- McCoy, E, Cole, J. (2011). *A Snapshot of Local Support for Literacy: 2010 survey*. London: National Literacy Trust. [\[Link\]](#)
- Mehrafrooz, H. (2000). *Investigating the relationship between mother's parenting methods (logical authority, autocratic, liberating) with locus of control and academic progress in fourth grade male students*. Unpublished Master's Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tarbiat Moalem University, Tehran. [\[Link\]](#) [Persian]
- Nemati, P. (2008). *Construction and standardization of responsibility test of middle school students in two personal and social dimensions*. Master's thesis. Allameh Tabatabaei University. [\[Link\]](#)
- Nicoll, W. G. (2011). Resilience-focused brief family therapy: An Adlerian approach. *The Journal of Individual Psychology*, 67(3), 205-221. [\[Link\]](#)
- Mumina, P., Asatsa, S., Onyango, C. L. A (2022). Performance of Secondary School Students in Public and Private Schools in Lamu County, Kenya. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)* 5 (3), 1-8.
- Piazza, S., Rao, S., & Protacio, M. (2015). Converging recommendations for culturally responsive literacy practices: Students with learning disabilities, English language learners, and socioculturally diverse learners. *International Journal of Multicultural Education*, 17(3), 1-20. [\[Link\]](#)
- Prochaska, J. O. (2014). *Systems of psychotherapy : a transtheoretical analysis*. translated by Yahya Seyed Mohammadi, 19th edition-Ravan Publications, Tehran. [\[Link\]](#) .[Persian]
- Richardson, G. E. (2002). The meta theory of resilience and resiliency. *Journal of Clinical Psychology*, 58, 307-321. [\[Link\]](#)
- Sahibi, A., Zalizadeh, M. and Zalizadeh, M. (2015). Choice theory: an approach towards responsibility and social commitment. *Psychological Development*, 11(2), 2-14. [\[Link\]](#) [Persian]
- Samuelse W, Woo A. (2009). *Creation and initial validation of instrument to measure academic resilience* [updated 2016; cited 2009]. [\[Link\]](#)
- Schultz, D. (2016). *The Psychology of Perfection: Healthy Personality Patterns* translated by Khoshdel, Gita. Edition 22. Pikan Publishing House / Tehran 2016. [\[Link\]](#) [Persian]
- Shafiabadi, A., Naseri, Gh. (2022). *Counseling and psychotherapy theories*, Tehran: University Publishing Center. Print 35.. [\[Link\]](#) [Persian]
- Sheikhul-Islami, R., & Barzo, Sh. (2014). Parenting and responsibility in adolescents: the mediating role of identity processing styles. *Scientific Quarterly of Psychological Methods and Models*, 6(19), 97-120. [\[Link\]](#) .[Persian]

- Shelton, K.K., Frick, P.J., & Wootton, J. (1996). The assessment of parenting practices in families of elementary school-aged children. *Journal of Clinical Child Psychology*, 25, 317-327.[[Link](#)]
- Soltaninejad, M. et al. (2014). Investigating the psychometric indices of the Educational Resilience Questionnaire. *Journal of Educational Measurement*, 31 (5), 17-35.[[Link](#)] [Persian]
- Tarvirdizadeh, H., Saberi, H., Pashasharifi, H. (2016). Predicting academic resilience based on personality traits with the mediation of emotional intelligence. *Journal of Health Promotion Management*, 7 (1), 1-10.[[Link](#)] [Persian]
- UNESCO. (2008). *Family literacy – A global approach to lifelong learning: Effective practices in family literacy and intergenerational learning around the world*. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning.[[Link](#)]
- Vosniadov, S. (2001). How children learn, International bureau of Education, UNESCO. *Journal of Research in Mathematics Education*.[[Link](#)]
- Yaghoobi A, Bakhtyari M. (2016). The effect of resilience training on burnout in high school female student. *Q J Res Sch Virt Learn*. 4(13):7-16.[[Link](#)]
- Zimmerman, P., & Becker-Stol, F. (2002). Stability of attachment representations during adolescence: The influence of ego-identity status. *Journal of Adolescence*, 25 (1), 107-124. [[Link](#)]